

Mag. Amir Begić
Umjetnička akademija u Osijeku
Kralja Petra Svačića 1/F
31 000 Osijek
abegic@uaos.hr

INTERKULTURALNE KOMPETENCIJE STUDENATA GLAZBENE PEDAGOGIJE

Sažetak

U današnjem suvremenom globalnom društvu postoji velika potreba za stjecanjem interkulturalnih kompetencija jer one omogućuju bolje razumijevanje procesa kulturalne razmjene i interakcije. Nastava glazbe u općeobrazovnim školama može doprinijeti interkulturalnom odgoju, tj. stjecanju učeničkih interkulturalnih kompetencija, no neizostavni su uvjeti interkulturalni pristup nastavi glazbe i interkulturalno kompetentni nastavnik glazbe. Interkulturalni pristup nastavi glazbe u općeobrazovnim školama podrazumijeva razumijevanje glazbe kao globalnog fenomena, a to znači da bi budući nastavnici glazbe tijekom studija trebali upoznati glazbene jezike različitih kulturnih tradicija. Tako doprinosimo njihovim interkulturalnim kompetencijama jer će, upoznajući različite glazbene tradicije, upoznati različite kulture i steći toleranciju prema kulturalnoj različitosti te će biti u stanju te iste kompetencije razvijati i u svojim učenika. U okviru ovoga rada provedeno je istraživanje tijekom svibnja 2014. god. na *Umjetničkoj akademiji u Osijeku*. Cilj je istraživanja bio utvrditi u kojoj su mjeri razvijene interkulturalne kompetencije studenata *Glazbene pedagogije*, tj. pomoću anketnog upitnika anketirani su studenti treće godine preddiplomskog i prve godine diplomskog studija. Svrha anketiranja bila je spoznati njihovo viđenje vlastitih interkulturalnih kompetencija i postoji li razlika u interkulturalnoj kompetentnosti studenata koji ne/polaze kolegij *Glazbe svijeta*. Rezultati istraživanja pokazali su da su studenti u značajnoj mjeri svjesni da žive u multikulturalnom okruženju, da shvaćaju nužnost interkulturalne osviještenosti i da smatraju interkulturalne kompetencije značajnima za njihovo buduće zanimanje. Osim toga, uočeno je da postoji razlika u interkulturalnoj osviještenosti, uvjerenjima i pozitivnom viđenju vlastitih interkulturalnih kompetencija u korist studenata diplomskog studija. Stoga pretpostavljamo da je kolegij *Glazbe svijeta* utjecao na pozitivnije stavove studenata, odnosno da je u studenata diplomskog studija probudio svijest o interkulturalizmu i u sadržajima drugih kolegija.

Ključne riječi: interkulturalne kompetencije, studenti *Glazbene pedagogije*, nastava glazbe.

Uvod

Povijesnim prikazom razvoja glazbe može se vidjeti da su mnogi narodi sudjelovali u njezinu razvoju. Glazba se razvijala ispreplitanjem stvaralaštva različitih naroda i različitih kultura te je ona u svojoj biti multikulturalna umjetnost (Šulentić Begić, J., 2010). Na nastavi glazbe sluša se hrvatska glazba, ali još i više glazba ostalih

naroda. Upoznavanjem vlastite kulture razvija se svijest o vlastitom kulturalnom identitetu. Slušanjem glazbe drugih naroda upoznaje se njihova kultura (isto, 2010). Učeći prepoznavati i uvažavati posebnosti, učimo uvažavati različitost (Sekulić-Majurec, A., 1996). To doprinosi razvoju interkulturalizma. Jedan od najznačajnijih događaja za razvoj interkulturalnog glazbenog obrazovanja dogodio se 1966. godine u organizaciji društva *International Society for Music Education* (ISME). U Interlochenu je održana konferencija, čija je glavna tema bila obrazovanje glazbenih pedagoga i potreba uključivanja glazbe različitih kultura u glazbenu nastavu na svim nivoima (Ponick, T. L., 2007). Na taj se način ostvaruje interkulturalni pristup nastavi glazbe koji podrazumijeva proučavanje različitih glazbenih kultura, njihovo komparativno promatranje te odnos takve glazbe prema kulturama iz kojih potječu (Anderson, W. M., 1991). Interkulturalno glazbeno obrazovanje uvodi učenike u raznolikost glazbenih zvukova, pomaže im u spoznaji kako u svijetu postoje brojne sofisticirane glazbene kulture i da je zapadna klasična glazba samo jedna od njih. Proučavajući različite glazbe svijeta, učenici razvijaju glazbenu fleksibilnost te su sposobni izvoditi, slušati i vrednovati glazbu koja pripada različitim glazbenim stilovima (Dobrota, S., 2012). Tako učenici posredno uče uvažavati i prihvaćati druge kulture i pojedince koji njima pripadaju, odnosno stječu interkulturalne kompetencije. Neizostavni uvjeti za ostvarivanje navedenog su interkulturalni pristup nastavi glazbe i interkulturalno kompetentni nastavnik glazbe.

Interkulturalne kompetencije nastavnika glazbe

Razumjeti drugoga, shvaćati ga, pomoći mu, biti otvoren i osjetljiv za drugo i različito te biti sposoban snošljivo komunicirati jesu temeljne komponente interkulturalne odgojenosti (Previšić, V., 2009). Interkulturalne kompetencije pripadaju temeljnim profesionalnim kompetencijama suvremenog nastavnika i potreba su suvremenih multikulturalnih društava. Interkulturalna kompetencija može se svrstati u deset temeljnih dimenzija, a one su: komunikacijske sposobnosti, tolerancija prema dvosmislenosti, empatija, mentalna otvorenost, fleksibilnost, sposobnost koncentracije u određenim situacijama i u odnosima s kulturalno drugačijim osobama, pozitivan stav prema učenju, tolerancija prema različitim stilovima razmišljanja i kulturalnoj

različitosti, poznavanje kulture, sposobnost postizanja uspjeha u različitim područjima (Piršl, E., 2012).

Interkulturalne kompetencije studenata glazbe kao budućih nastavnika bile su problem pet suvremenih istraživanja koja su proveli McKoy, C. L. 2009. i 2013. god. te Joseph, D. i Southcott, J. 2010. i 2011. god. Svrha istraživanja koje je provedeno u SAD-u (McKoy, C. L., 2009) bila je istražiti interkulturalne kompetencije budućih nastavnika glazbe. Sudionici istraživanja (N=86) s devetnaest sveučilišta na jugoistoku SAD-a ispunili su upitnik kojim su se procijenile njihove interkulturalne kompetencije s obzirom na sljedeće faktore: faktor poticanja i faktor ograničavanja sposobnosti za poučavanje u kulturalno različitom odgojno-obrazovnom okruženju, kao i faktor odgojno-obrazovnog iskustva koje su stekli tijekom studija s obzirom na interkulturalizam u nastavi glazbe. Rezultati istraživanja pokazuju da je većina ispitanika svjesna kako kulturalne razlike utječu na njihov stil poučavanja i učenje učenika, da su se tijekom svog školovanja susreli s glazbom drugih kultura i stekli određeno predznanje za organiziranje multikulturalne nastave i da su bili sudionici projekata vezanih uz interkulturalizam u nastavi glazbe. Istraživanje nije potvrdilo ni odbacilo tvrdnju da ispitanici imaju stavove i vjerovanja koji koče njihovu spremnost za odgojno-obrazovni rad u različitim kulturalnim okruženjima. Autorica ovog istraživanja predlaže dodatna istraživanja na većem uzorku koja bi uključila i provjeru učinka specifičnih demografskih varijabli na interkulturalne kompetencije budućih nastavnika glazbe.

McKoy, C. L., (2013) je provela novo istraživanje na znatno većem uzorku, ali s nešto drugačijom svrhom. Ovoga puta željela je ispitati utjecaj etničkog školskog okruženja na interkulturalne kompetencije studenata s kojima su bili u doticaju tijekom nastavne prakse, za vrijeme njihova školovanja za buduće nastavnike glazbe. Ispitanici (N=337) s ukupno 36 sveučilišta diljem SAD-a ispunili su upitnik kojim su se procijenile njihove interkulturalne kompetencije s obzirom na sljedeće faktore: faktor poticanja i faktor ograničavanja sposobnosti za poučavanje u kulturalno različitom odgojno-obrazovnom okruženju, kao i faktor odgojno-obrazovnog iskustva koje su stekli tijekom studija, s obzirom na interkulturalizam u nastavi glazbe. „Poticanje“, „ograničavanje“ i „iskustvo sa studija“ poslužili su kao zavisne varijable. Rezultati su

pokazali da nema značajnijeg utjecaja etničkog školskog okruženja na interkulturalne kompetencije studenata.

Istraživanjem provedenim u Australiji (Joseph, D. i Southcott, J., 2010a) htjelo se utvrditi u kojoj mjeri fakulteti omogućuju studentima (budućim učiteljima glazbe) ostvarivanje njihovih interkulturalnih kompetencija koje će im biti neophodne u njihovom budućem pozivu. Istraživanjem se također htjelo utvrditi postoje li razlike između onoga što propisuje i nudi nacionalni kurikulum i onoga što se u praksi (s obzirom na razvijanje interkulturalnih kompetencija studenata glazbe) doista i ostvaruje. Istraživači su ispitali studente (buduće nastavnike glazbe) na dva sveučilišta u saveznoj državi Viktoriji koja ima etnički najraznolikiji sastav stanovništva u Australiji i u čijem saveznom kurikulumu stoji da je interkulturalizam sastavni dio odgoja i obrazovanja. Provedeni su polustrukturirani intervjui i analiza je pokazala da postoji raskorak između razine onoga što propisuje kurikulum i razine stvarnih interkulturalnih kompetencija koje studenti razvijaju tijekom studija. U zaključku, autori (Joseph, D. i Southcott, J., 2010), kao profesori koji rade na spomenuta dva sveučilišta, naglašavaju kako treba ohrabrivati i poticati studente u razvijanju interkulturalnih kompetencija nužnih za njihov budući odgojno-obrazovni rad.

Isti istraživački tim (Joseph, D. i Southcott, J., 2010b), istraživao je koliko njihovi studenti razumiju interkulturalizam i različitosti u nastavi glazbe. Tijekom četiri godine proveli su polustrukturirane intervjue s ukupno 30 studenata na dvama sveučilištima. Nakon interpretativne fenomenološke analize dalo se zaključiti kako su ispitanici (studenti) svjesni multikulturalnog okruženja u kojemu žive i da je integracija interkulturalizma u školske kurikulume pozitivna i nužna potreba. Također smatraju da je glazba idealno područje na kojemu se interkulturalizam može ostvariti

U istraživanju provedenom također u Australiji, istraživači (Joseph, D. i Southcott, J., 2011) su htjeli utvrditi koliko osobno iskustvo (obiteljsko, školsko...) utječe na razvoj interkulturalnih kompetencija studenata koji se školuju za nastavnike glazbe i koliko se te kompetencije razvijaju na samom studiju. Intervjuom su ispitanici pokazali da nema značajnije razlike u njihovom prihvaćanju multikulturalnosti s obzirom na životna iskustva i okruženje u kojem su odrastali. Naprotiv, tijekom intervjua iznijeli su brojne prijedloge kako razvijati interkulturalne kompetencije, svjesni odgovornosti koja ih čeka u budućem odgojno-obrazovnom radu.

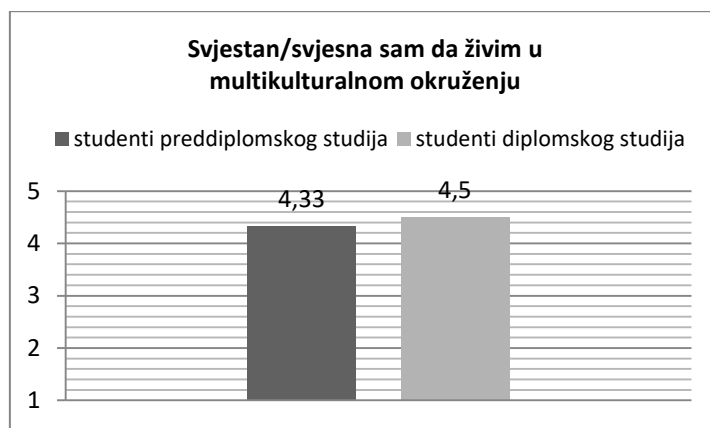
Uvidom u spomenuta istraživanja može se zaključiti kako su autori htjeli istražiti razvijaju li i u kojoj mjeri studenti koji se školuju za buduće nastavnike glazbe interkulturalne kompetencije, kakvi su njihovi stavovi o interkulturalizmu te koji faktori utječu na sposobnost i spremnost studenata da te kompetencije razviju. Može se zaključiti kako su ispitanici svjesni svog multikulturalnog okruženja, kako smatraju razvijanje interkulturalnih kompetencija važnima za svoj budući odgojno-obrazovni rad i da na kolegijima koje polaze tijekom studiranja moraju imati uvjete za ostvarivanje tih kompetencija. No, studenti ujedno naglašavaju da je ostvarenje toga cilja često u raskoraku s onim što propisuju kurikulumi, kao i da postoji dosta prostora za napredak u tom smjeru.

Istraživanje

U okviru ovoga rada provedeno je istraživanje na *Umjetničkoj akademiji u Osijeku* tijekom svibnja 2014. god. Cilj je istraživanja bio utvrditi u kojoj su mjeri razvijene interkulturalne kompetencije studenata *Glazbene pedagogije*. U istraživanju je sudjelovalo dvanaest studenata treće godine preddiplomskog studija te isti broj studenata diplomskog studija, tj. ukupno 24 studenta. Pomoću anketnog upitnika ispitano je njihovo viđenje vlastite interkulturalne kompetencije. Osim toga, željelo se utvrditi postoji li razlika u interkulturalnoj kompetentnosti studenata preddiplomskog studija koji nisu polazili kolegij *Glazbe svijeta* u odnosu na studente diplomskog studija koji su polazili navedeni kolegij. Na kolegiju *Glazbe svijeta* studenti se upoznaju pomoću audio i videozapisa s različitim svjetskim glazbenim tradicijama. Slušanjem autohtone glazbe naroda svih kontinenata, upoznavanjem velikog broja tradicionalnih instrumenata, plesova i običaja različitih kultura iz svih krajeva svijeta putem videozapisa, studenti dolaze u doticaj s kulturama koje se razlikuju od njihove. Na taj način uvažavaju i prihvaćaju drugačije i različito i tako stječu interkulturalne kompetencije koje će im u budućem zanimanju biti nužne kako bi učenicima pomogli također razviti interkulturalne kompetencije.

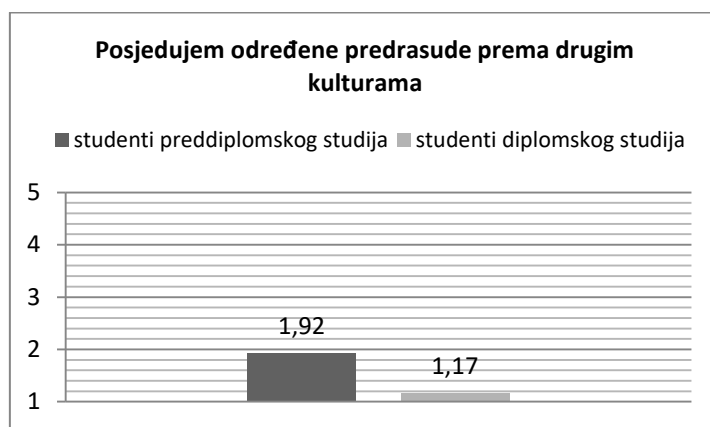
Za potrebe istraživanja osmišljen je anketni upitnik koji je sadržavao dvanaest tvrdnji koje su studenti ocijenili na skali od 1 do 5 (*1 - uopće se ne slažem; 2 - uglavnom se ne slažem; 3 - niti se slažem, niti se ne slažem; 4 - uglavnom se slažem; 5 - u potpunosti se slažem*). Za razumijevanje interpretacije analize rezultata potrebno je

napomenuti kako ocjena 1 označava potpuno neslaganje, dok ocjena 5 označava potpuno slaganje, a to znači da je veće neslaganje ako je aritmetička sredina niža, a sukladno tome, ako je aritmetička sredina viša, razina slaganja je viša. Osim toga upitnik je sadržavao jedno pitanje zatvorenog i jedno pitanje otvorenog tipa. Rezultati su grafički prikazani i prokomentirani.

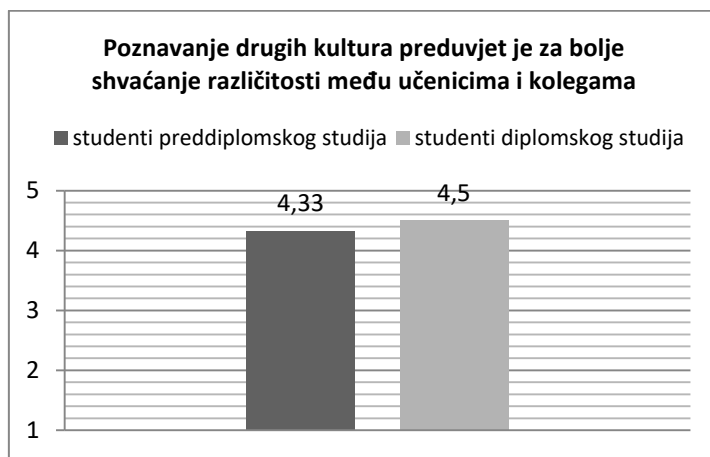
Grafikon 1: *Svjesnost o multikulturalnom okruženju*

Prva tvrdnja glasila je: *Svjestan/svjesna sam da živim u multikulturalnom okruženju*. Iz dobivenih rezultata može se uočiti da se studenti diplomskog studija u potpunosti slažu s prvom tvrdnjom i svjesniji su da žive u multikulturalnom društvu u odnosu na studente preddiplomskog studija, iako je percepcija multikulturalnog okruženja i u studenata preddiplomskog studija također na vrlo visokoj razini.

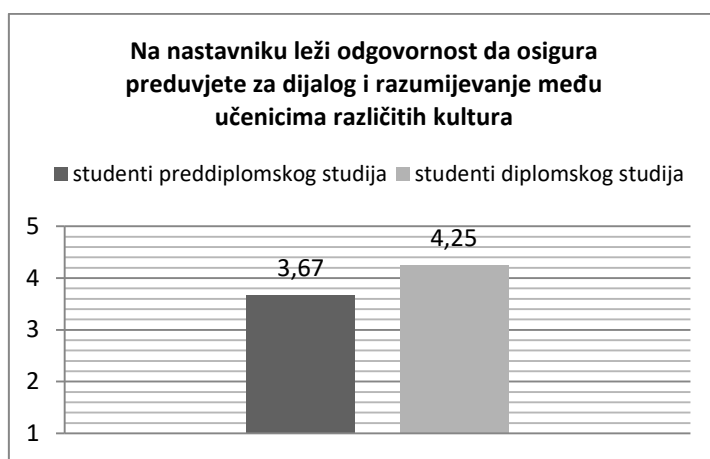
Grafikon 2: *Predrasude o drugim kulturama*

Studenti diplomskog studija bili su gotovo jednoglasni u tvrdnji da uopće nemaju predrasude prema drugim kulturama, a studenti preddiplomskog studija s tom su se tvrdnjom uglavnom složili.

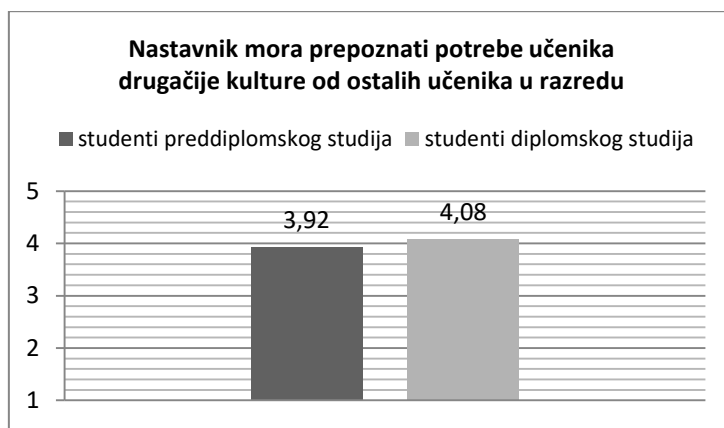
Grafikon 3: *Poznavanje drugih kultura kao preduvjet boljeg shvaćanja drugih*

Na tvrdnju da je poznavanje drugih kultura preduvjet boljeg shvaćanja različitosti među učenicima i kolegama, obje su skupine u prosjeku odgovorile da se gotovo u potpunosti slažu, no ipak su studenti diplomskog studija iskazali malo veći stupanj slaganja.

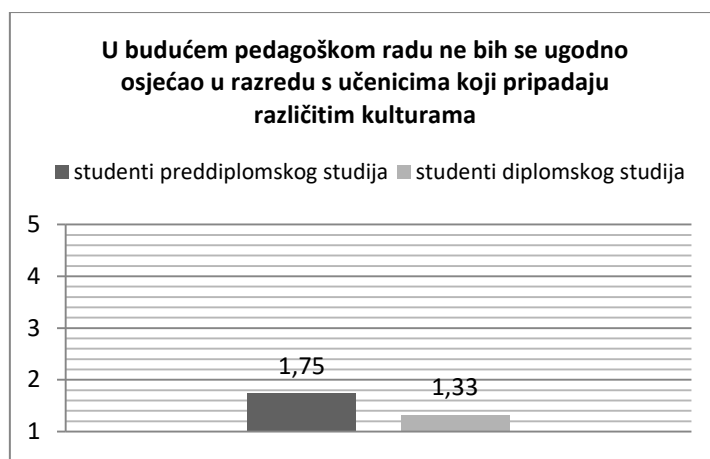
Grafikon 4: *Nastavnikova odgovornost za dijalog i razumijevanje među učenicima različitih kultura*

Značajniju razliku spram studenata preddiplomskog studija iskazali su studenti diplomskog studija kada je trebalo procijeniti koliko je važna odgovornost nastavnika u ostvarivanju preduvjeta za razumijevanje i dijalog među učenicima različitih kultura. Studenti diplomskog studija uglavnom su se složili s navedenom tvrdnjom, dok su studenti preddiplomskog studija bili nešto neodlučniji.

Grafikon 5: *Nastavnik treba prepoznati potrebe učenika pripadnika drugih kultura*

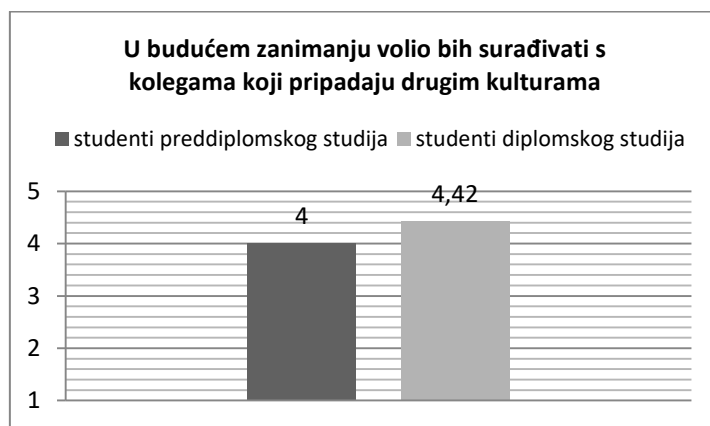
Nije bilo značajnije razlike u odgovorima na tvrdnju *Nastavnik mora prepoznati potrebe učenika drugačije kulture od ostalih u razredu*, iako treba spomenuti da su studenti diplomskog studija pokazali malo veći stupanj slaganja s ovom tvrdnjom.

Grafikon 6: *Nastavnikova nelagoda zbog poučavanja učenika pripadnika drugih kultura*

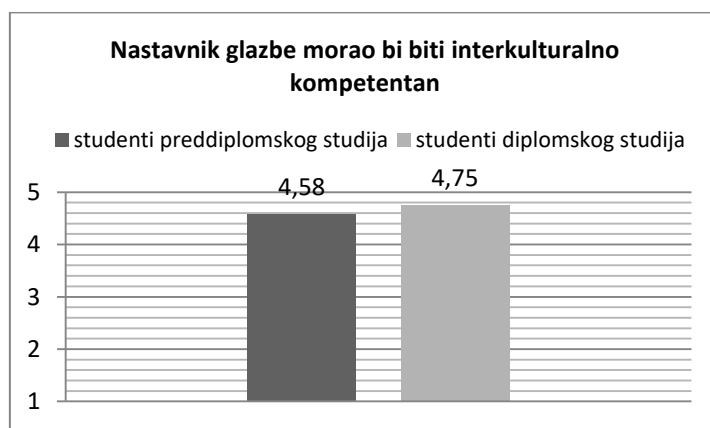
U idućem primjeru studenti obiju skupina iskazali su visok stupanj neslaganja, iako malo prednjače studenti diplomskog studija. Tvrdnja je glasila: *U budućem*

pedagoškom radu ne bih se ugodno osjećao u razredu s učenicima koji pripadaju različitim kulturama.

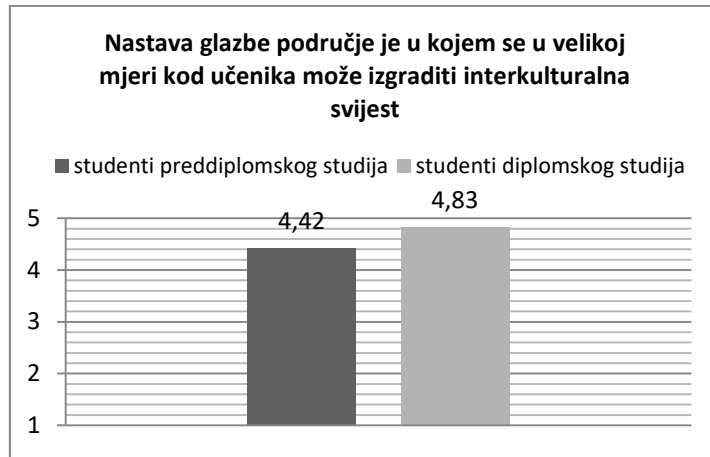
Grafikon 7: *Vlastita suradnja s nastavnicima pripadnicima drugih kultura*

Studenti diplomskog studija gotovo su se u potpunosti složili s tvrdnjom da bi u svom budućem radu voljeli surađivati s kolegama koji pripadaju drugim kulturama, dok su se studenti preddiplomskog studija s tim uglavnom složili.

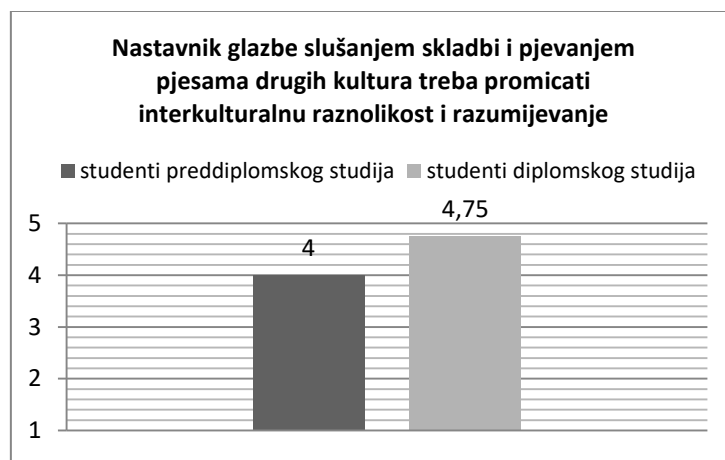
Grafikon 8: *Potreba za interkulturalno kompetentnim nastavnikom glazbe*

Studenti objiju skupina gotovo u potpunosti su se složili s tvrdnjom da bi nastavnik glazbe morao biti interkulturalno kompetentan. Treba ipak naglasiti da su studenti diplomskog studija iskazali malo veći stupanj slaganja.

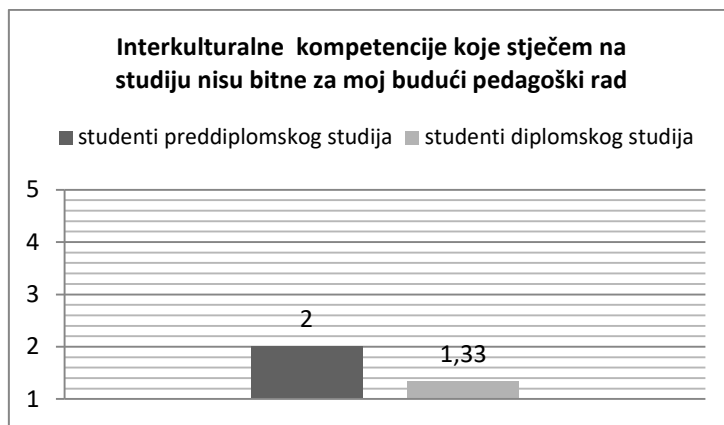
Grafikon 9: *Nastava glazbe kao izvor stjecanja interkulturalnih kompetencija učenika*

Iduća tvrdnja glasila je: *Nastava glazbe područje je u kojemu se u velikoj mjeri kod učenika može izgraditi interkulturalna svijest*. Studenti iz obiju skupina iskazali su veliki stupanj slaganja s navedenom tvrdnjom iako su i ovoga puta studenti diplomskog studija bili u to uvjereniji.

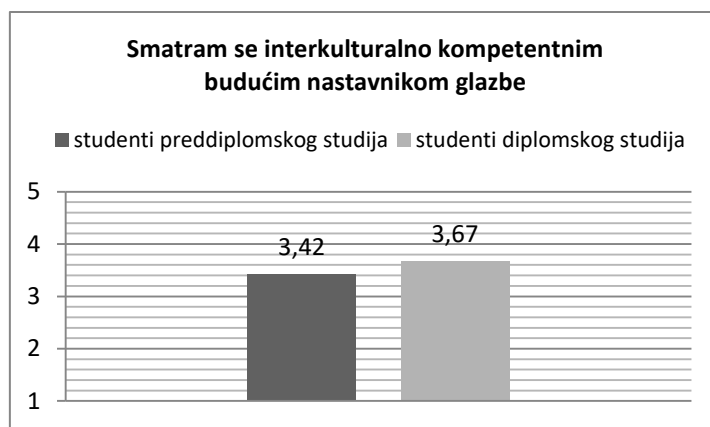
Grafikon 10: *Slušanje skladbi i pjevanje pjesama drugih kultura kao izvor stjecanja interkulturalnih kompetencija učenika*

Studenti preddiplomskog studija uglavnom su se, a studenti diplomskog studija gotovo u potpunosti složili s tvrdnjom koja je glasila: *Nastavnik glazbe slušanjem skladbi i pjevanjem pjesama drugih kultura treba promicati interkulturalnu raznolikost i razumijevanje*.

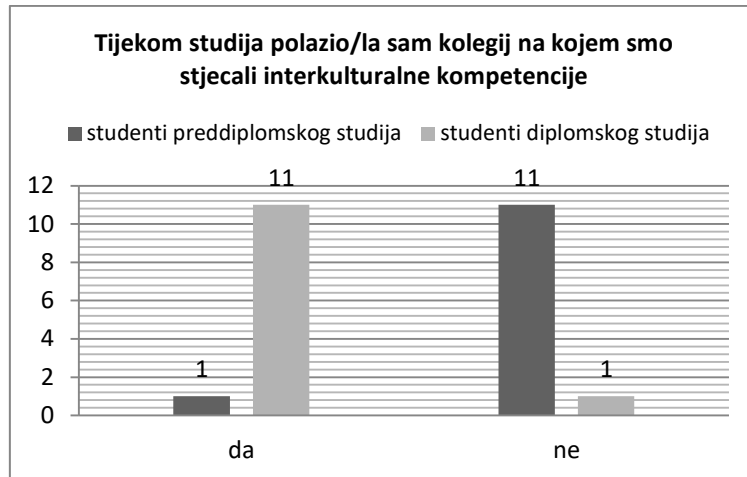
Grafikon 11: *Važnost stjecanja interkulturalnih kompetencija tijekom studija*

Studenti iz objiju skupina iskzali su neslaganje s tvrdnjom da interkulturalne kompetencije koje stječu na studiju nisu važne za njihov budući pedagoški rad. Ipak je zamjetna razlika da su studenti diplomskog studija iskazali veće neslaganje sa spomenutom tvrdnjom.

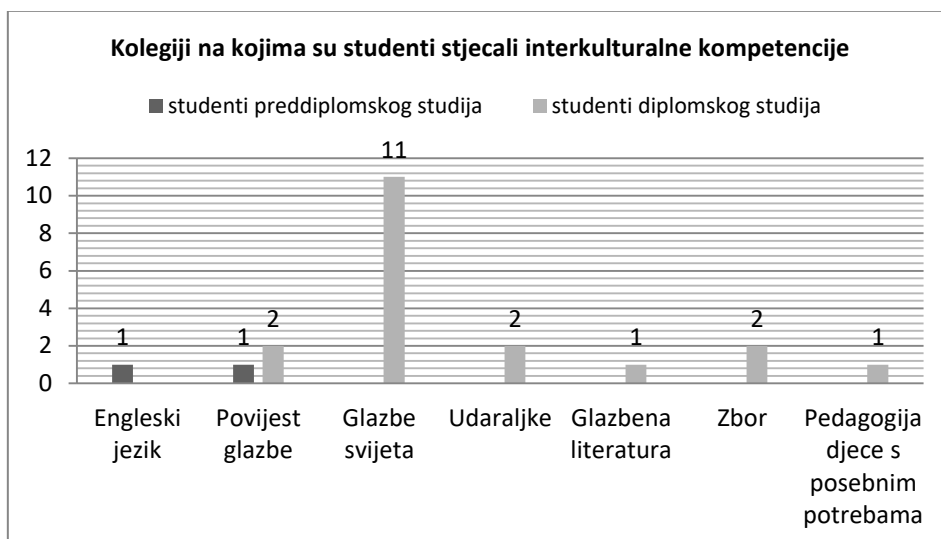
Grafikon 12: *Interkulturalne kompetencije budućih nastavnika glazbe*

Odgovori na tvrdnju: *Smatram se interkulturalno kompetentnim budućim nastavnikom glazbe* pokazali su da se studenti diplomskog studija s njom nešto više slažu, ali odgovori u cjelini ne odaju veliki stupanj slaganja.

Grafikon 13: Zastupljenost kolegija prema mišljenju studenata na kojima se stječu interkulturalne kompetencije

Na tvrdnju da su tijekom studija stjecali interkulturalne kompetencije došlo je do najvećih razlika među dvjema kupinama studenata. Naime, od studenata preddiplomskog studija samo je jedan student odgovorio potvrdno, a njih jedanaestero smatra da nisu imali kolegije na kojima su stjecali interkulturalne kompetencije. Kod studenata diplomskog studija odgovori su bili upravo suprotni. Jedanaestero studenata smatra da su na studiju polazili kolegije na kojima su stjecali interkulturalne kompetencije, dok je samo jedan student bio suprotnoga uvjerenja.

Grafikon 14: Kolegiji na kojima se, prema mišljenju studenata, stječu interkulturalne kompetencije

Kao što se vidi iz odgovora na prethodnu tvrdnju, samo jedan student preddiplomskog studija smatra da je polazio kolegije na kojima je stjecao interkulturalne kompetencije. Prema mišljenju tog studenta, to se ostvarivalo na kolegijima *Engleski jezik* i *Povijest glazbe*. Svih jedanaestero studenata diplomskog studija, koji su se složili s prethodnom tvrdnjom, naveden je kolegij *Glazbe svijeta* kao onaj na kojemu su stjecali interkulturalne kompetencije. Osim toga, neki od studenata uz taj su kolegij dodali i druge kao što su: *Udaraljke*, *Poznavanje glazbene literature*, *Zbor*, *Pedagogija djece s posebnim potrebama* i *Povijest glazbe*.

Zaključak

Nastava glazbe u općeobrazovnim školama može doprinijeti interkulturalnom odgoju, tj. stjecanju učeničkih interkulturalnih kompetencija, no neizostavni su uvjeti interkulturalni pristup nastavi glazbe i interkulturalno kompetentni nastavnik glazbe. Interkulturalni pristup nastavi glazbe u općeobrazovnim školama podrazumijeva razumijevanje glazbe kao globalnog fenomena, a to znači da bi budući nastavnici glazbe tijekom studija trebali upoznati glazbene jezike različitih kulturnih tradicija. Tako doprinosimo njihovoj interkulturalnoj kompetenciji jer će upoznavajući različite glazbene tradicije upoznati različite kulture i steći toleranciju prema kulturnoj različitosti te će isto moći razvijati u svojih učenika.

Rezultati istraživanja koje je provedeno u okviru ovoga rada pokazali su da su studenti *Glazbene pedagogije* na *Umjetničkoj akademiji u Osijeku* u značajnoj mjeri svjesni da žive u multikulturalnom okruženju, da shvaćaju nužnost interkulturalne osviještenosti i da smatraju interkulturalne kompetencije značajnima za njihovo buduće zanimanje. Istraživanjem se također htjelo utvrditi postoji li razlika u shvaćanju interkulturalizma, stavovima i interkulturalnim kompetencijama među studentima preddiplomskog i diplomskog studija *Glazbene pedagogije* i je li kolegij *Glazbe svijeta* bio jedan od faktora koji je utjecao na eventualno drugačije stavove među ovim dvjema skupinama studenata.

Uspoređujući odgovore dviju skupina studenata može se zaključiti da postoji razlika u interkulturalnoj osviještenosti, uvjerenjima i pozitivnom viđenju vlastite interkulturalne kompetencije u korist studenata diplomskog studija. Ta razlika u nekim odgovorima i nije značajna, ali je zanimljivo da je uvijek prisutna. Jedno sasvim drugo

istraživanje, kojim su se htjele ispitati interkulturalne kompetencije učitelja, pokazalo je da nema statistički značajne razlike u interkulturalnim kompetencijama između učitelja sa završenim preddiplomskim studijem i onih sa završenim diplomskim studijem (Vassallo, B, 2012).

Značajna razlika između dviju skupina studenata pokazala se kada je trebalo navesti kolegije za koje misle da utječu na razvijanje njihovih interkulturalnih kompetencija. Očito je da su studenti diplomskog studija svjesniji interkulturalnih sadržaja pojedinih kolegija od svojih mlađih kolega. Kolegij *Glazbe svijeta* vjerojatno je utjecao na drugačije stavove, ali i u studenata probudio svijest o interkulturalizmu u sadržajima drugih kolegija.

Nažalost, ipak određeni broj kolegija nije naveden u odgovorima ispitanika, no ne zato što sadržaji tih kolegija u sebi ne sadrže interkulturalne sastavnice (dapače, ne vjerujemo da postoji kolegij u kojemu ih na studiju *Glazbene pedagogije* nema), već iz razloga što te sadržaje studenti nisu prepoznali i postali ih svjesni. Kada npr. studenti zborski pjevaju skladbu talijanskog autora ili na glasoviru sviraju skladbu poljskog skladatelja ili pak u okviru nekih kolegija slušaju i analiziraju veliki broj skladbi bečkih klasičara, duboko su uronili u interkulturalizam i ujedno postali interkulturalno kompetentniji. Ovakvi su primjeri brojni i prisutni u većini kolegija na studiju.

Rezultati također daju zaključiti da studenti i preddiplomskog i diplomskog studija, unatoč svjesnosti o potrebi posjedovanja interkulturalnih kompetencija, smatraju da nisu u dovoljnoj mjeri razvili te iste kompetencije. Stoga su poželjna daljnja istraživanja koja bi obuhvatila i ostale kolegije tijekom cijelog akademskog obrazovanja na studiju *Glazbene pedagogije* koja bi pokušala utvrditi u kojoj se mjeri razvijaju interkulturalne kompetencije studenata i na koji bi se način moglo pozitivno djelovati na njihovu interkulturalnu osviještenost.

Literatura

- Anderson, W. M. (ur.) (1991). *Teaching Music with a Multicultural Approach*. Reston. VA: Music Educators National Conference.
- Dobrota, S. (2012). Povijesni razvoj interkulturalnog glazbenog obrazovanja. U: *Pedagogija i kultura. Svezak 1. Drugi kongres pedagoga Hrvatske* (ur. Hrvatić, N., Klapan, A.), Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo. 133-141.
- Joseph, D., Southcott, J. (2011). Embracing cultural diversity in Australian music teacher education. *Music education research and innovation*, 14(1), 7-14.

- Joseph, D., Southcott, J. (2010a). Engaging, Exploring, and Experiencing Multicultural Music in Australian Music Teacher Education: The Changing Landscape of Multicultural Music Education. *Journal of Music Teacher Education*, 20(1), 8-20.
- Joseph, D., Southcott, J. (2010b). Experiences and understandings: student teachers' beliefs about multicultural practice in music education. *Australian journal of music education*, 2, 66-75.
- McKoy, C. L. (2013). Effects of selected demographic variables on music student teachers' self-reported cross-cultural competence. *Journal of Research in Music Education*, 60(4), 375-394.
- McKoy, C. L. (2009). Cross-cultural competence of student teachers in music education. U: *The journal of the Desert Skies Symposium on Research in Music Education* (ur. Cooper, S.), Tucson, AZ: University of Arizona. 128–144.
- Ponick, T. L. (ur.) (2007). *MENC: A Century of Service to Music Education 1907-2007*. Evansville. Ind.: M. T. Publishing Company, Inc.
- Piršl, E. (2012). Interkulturalna kompetencija i/ili kulturna inteligencija. U: *Pedagogija i kultura. Svezak 1. Drugi kongres pedagoga Hrvatske* (ur. Hrvatić, N., A. Klapan, A.), Zagreb: Hrvatsko pedagoško društvo, 333-342.
- Previšić, V. (2009). Interkulturalna obzorja suvremene škole. U: *Škola danas za budućnost* (ur. Puževski, V., Strugar, V.), Križevci, Bjelovar: HPKZ, 13-28.
- Sekulić-Majurec, A. (1996). Interkulturalizam u obrazovanju – osnova multikulturalnog društva. *Obnovljeni život*, 51(6), 677-687.
- Šulentić Begić, J. (2010). Glazba i interkulturalnost. U: *Zbornik radova s 2. međunarodne znanstvene konferencije Obrazovanje za interkulturalizam* (ur. Peko, A., Sablić, M., Jindra, R.), Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Učiteljski fakultet u Osijeku, 327-340.
- Vassallo, B. (2012). Am I Culturally Competent? A study on Multicultural Teaching Competencies among School Teachers in Malta. *The Journal of Multiculturalism in Education*, 8(1), Preuzeto s: <https://www.wtamu.edu/journal/volume-8-number-3.aspx#11>, 13.05.2014.

INTERCULTURAL COMPETENCIES OF MUSIC TEACHER EDUCATION STUDENTS

Abstract

In today's modern global society, there is a great need for the acquisition of intercultural competencies, because they allow a better understanding of the processes of cultural exchange and interaction. Teaching music in primary and secondary schools can contribute to intercultural education, ie students' acquisition of intercultural competencies, but indispensable conditions are intercultural approach to music education and intercultural competencies of music teacher. Intercultural approach to music education in primary and secondary schools involves understanding music as a global phenomenon and it means that the future music teachers should get to know the musical languages of different cultural traditions during their academic education. So we contribute to their intercultural competencies because, by learning about different musical traditions they will meet different cultures and gain tolerance toward cultural diversity and also will be able to develop those competencies in their students. In this paper a survey was

conducted in May of 2014. at the *Academy of Arts in Osijek*, Croatia. The aim of this study was to determine the extent of intercultural competencies developed by students of *Music pedagogy*. We surveyed, using a questionnaire, third year undergraduate students and first year of graduate study. The purpose of the survey was to realize their own vision of intercultural competencies and whether there is a difference in intercultural competencies of students who do /not attend the *World music* course. The results showed that students are significantly aware of living in a multicultural environment, that they realize the necessity of intercultural awareness and consider that intercultural competencies are essential to their future profession. In addition, it has been observed that there is a difference in intercultural awareness, beliefs and positive vision of their own intercultural competencies in favor of the graduate students. Therefore, we assume that the *World music* course has affected by more positive attitudes of students in graduate studies and awakened their awareness of interculturalism in contents of other courses.

Keywords: intercultural competencies, students of *Music pedagogy*, music education